

Людмила Саванець,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного права
та європейської інтеграції
Тернопільського національного
економічного університету

ПРАВА СПОЖИВАЧА У РАЗІ ПРИДБАННЯ ТОВАРУ НЕНАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

Досліджено питання прав споживача у разі придбання товару неналежної якості за законодавством Європейського Союзу та України. Здійснено порівняльно-правовий аналіз норм законодавства Європейського Союзу та України у сфері купівлі-продажу товарів споживання. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення чинного споживчого законодавства України, яке визначає права споживача у разі придбання товару неналежної якості.

Ключові слова: товар неналежної якості, європейське споживче право, захист прав споживачів, недолік товару, істотний недолік товару.

Саванець Л.

Права потребителя в случае приобретения товара ненадлежащего качества по законодательству Европейского Союза и Украины

Исследовано вопрос прав потребителя в случае приобретения товара ненадлежащего качества по законодательству Европейского Союза и Украины. Осуществлен сравнительно-правовой анализ норм законодательства Европейского Союза и Украины в сфере купли-продажи товаров потребления. Сформулированы предложения по совершенствованию действующего потребительского законодательства Украины, определяющего права потребителя в случае приобретения товара ненадлежащего качества.

Ключевые слова: товар ненадлежащего качества, европейское потребительское право, защита прав потребителей, недостаток товара, существенный недостаток товара.

Savanets L.

Consumer rights in case of purchase of nonconforming goods in the European Union legislation and Ukraine legislation

The article investigates the issue of consumer rights in case of purchase of nonconforming goods in the European Union legislation and Ukraine legislation. The author makes a comparative legal analysis of the European Union legislation and Ukrainian legislation on the sale of consumer goods. The proposals to improve existing Ukrainian legislation concerning the consumer rights in case of purchase of nonconforming goods are formulated.

Keywords: nonconforming goods, the European consumer law, consumer protection, defect in goods, substantive defect in goods.

Постановка проблеми. Споживче право є однією із найбільш розвинених галузей права Європейського Союзу (далі – ЄС) в умовах сьогодення. Відповідно до ст. 153 Договору про заснування ЄС та ст. 38 Хартії основних прав ЄС, до пріоритетних завдань ЄС належить забезпечення високого рівня захисту прав споживачів. З метою підвищення ефективності правового регулювання договірних відносин за участі споживачів активно проводяться роботи щодо гармонізації законодавства 28 держав-членів ЄС. Вважаючи споживача слабшою стороною в зобов'язанні, європейський законодавець визначає захист його прав своїм безпосереднім обов'язком.

Намір України набути членства в ЄС зумовлює необхідність приведення її законодавства до вимог законодавства ЄС. Відповідне зобов'язання визначене в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, – з іншої сторони.

На цей час, на виконання взятих на себе в Угоді про асоціацію зобов'язань, розпорядженням Кабінету Міністрів України № 164 від 4 березня 2015 р. затверджено план імплементації деяких актів законодавства ЄС з питань захисту прав споживачів з метою забезпечення підвищення рівня захисту прав споживачів в Україні. Однією із Директив Європейського Парламенту та Ради, включених до плану

© Людмила Саванець, 2017

імплементатії, є Директива 1999/44/ЄС про певні питання продажу та гарантії товару споживання (далі – Директива 1999/44/ЄС), спрямована на встановлення мінімального однорідного рівня захисту споживачів в межах внутрішнього ринку ЄС за договорами купівлі-продажу товарів споживання.

Стан дослідження та формування цілей статті. Окремим аспектам проблеми захисту прав споживача у разі придбання товару неналежної якості присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема: О. Бурлаки, С. Бичкової, Г. Грабовської, А. Колоджей, А. Кошовські, Й. Крауса, Х. Міклітц, М. Ольчик, М. Пецини, Н. Райх, П. Ротт, Е. Террин та ін.

Метою цієї статті є проведення порівняльно-правового аналізу норм споживчого законодавства ЄС та України та з'ясування обсягу прав споживача у разі придбання товару неналежної якості.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні правове регулювання договорів купівлі-продажу товарів споживання у ЄС здійснюється Директивою 1999/44/ЄС і Директивою 2011/83/ЄС про права споживачів (далі – Директива 2011/83/ЄС), що передбачають мінімальний (Директива 1999/44/ЄС) та максимальний (Директива 2011/83/ЄС) рівень гармонізації споживчого законодавства.

В Україні відсутній єдиний нормативний акт, присвячений питанням правового регулювання договорів купівлі-продажу товарів споживання. Законодавство у цій сфері характеризується різноманітністю та поєднанням регулювання як нормами законів, так і нормами підзаконних нормативно-правових актів, які доволі часто містять дублювання та колізії.

Питанням правового регулювання договорів купівлі-продажу товарів споживання присвячені положення ст. 698–709 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та спеціального закону – Закону України «Про захист прав споживачів», у яких частково враховані вимоги актів законодавства ЄС у сфері захисту прав споживачів. За загальним правилом ЦК України має переважне застосування при регулюванні будь-яких правовідносин у сфері цивільного обороту. У той же час, відповідно до ч. 3 ст. 698 ЦК України, до відносин за договором роздрібною купівлі-продажу за участю покупця-фізичної особи, не врегульованих цим Кодексом, застосовується законодавство про захист прав споживачів. Таким чином, ЦК України і розглянутий Закон діють в комплексі, доповнюють один одного.

Варто зазначити, що тенденція до регулювання захисту прав споживачів у разі продажу товару неналежної якості на кодифікованому рівні властива Італії (*II Codice Civile Italiano* 16 marzo 1942, n. 262, *Codice del consumo Italiano* 6 settembre 2005, n. 206), Німеччині (*Bürgerliches Gesetzbuch* vom 18. August 1896), Австрії (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* von 1811), Польщі (*Kodeks cywilny* z dnia 23 kwietnia 1964 r.).

За загальним правилом, встановленим у Директиві 1999/44/ЄС, продавець несе відповідальність перед споживачем за неналежну якість товару, що існує на момент його передачі (ч. 1 ст. 3), якщо вона виявиться протягом двох років з моменту передачі товару (ч. 1 ст. 5). Держави-члени ЄС можуть встановити у внутрішньому законодавстві обов'язок споживача, з метою реалізації власних прав повідомити продавця про неналежну якість товару в двомісячний строк з моменту її виявлення (ч. 2 ст. 5). Не застосували цієї норми: Австрія, Чехія, Франція, Німеччина, Греція, Ірландія, Латвія, Люксембург, Великобританія [1, с.432] і Польща.

У Директиві 1999/44/ЄС не передбачено зобов'язання покупця перевіряти якість товару в момент його передачі. Проте відповідно до Віденської конвенції 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, покупець зобов'язаний перевіряти якість товару та повідомляти продавця про неналежну якість товару в розумний строк після того, як вона була чи повинна була б бути ним виявленою. Здебільшого у судовій практиці оцінке поняття «розумний строк» стосовно даної категорії справ визначається в межах одного місяця після того, як покупець виявив чи зобов'язаний був виявити неналежну якість товару. Положення Директиви 1999/44/ЄС закріплюють дуже високий рівень захисту прав покупця, в той час як положення Віденської конвенції 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, а також судова практика, яка на ній ґрунтується, забезпечують вищий рівень захисту прав продавця [2, с.187–188].

Якщо не буде доведено інше, то припускається, що неналежна якість товару, виявлена впродовж шести місяців з моменту його передачі, існувала в цей момент, за виключенням несумісності такого припущення з природою товарів чи характером неналежної якості (ч. 3 ст. 5 Директиви 1999/44/ЄС). Це презумпція невідповідності товару протягом шести місяців передбачає, що обов'язок її доведення покладений не на споживача, а на продавця [3, с. 36–46]. Споживач не зобов'язаний доводити причину цієї невідповідності або встановлювати, що вона виникла з вини продавця [4].

Український законодавець встановлює вимоги щодо якості товару, який продавець передає або зобов'язаний передати покупцеві з покладенням на нього відповідальності за недоліки товару. Проте

обов'язок доведення того, що вони виникли до передання товару покупцеві або з причин, які існували до цього моменту, за загальним правилом покладений на покупця (ч. 1 ст. 679 ЦК України). Таким чином, у порівнянні із положеннями Директиви 1999/44/ЄС, яка встановлює презумпцію невідповідності, та передбачає, що споживач не зобов'язаний доводити факт неналежної якості товару, вітчизняне законодавство займає сторону захисту передусім інтересів продавців, а не споживачів, залишаючи обов'язок доведення невідповідності за останніми. Вважаємо, що у договорах купівлі-продажу, в яких однією із сторін виступає фізична особа-непрофесіонал (слабка сторона), що не має достатнього рівня знань стосовно правил ведення бізнесу, спеціального законодавства, а з іншої сторони – суб'єкт підприємницької діяльності-професіонал (сильна сторона), законодавець повинен зайняти сторону захисту саме прав споживачів. Обов'язок доведення належної якості проданого споживчого товару повинен бути покладений саме на продавця. Адже він, здійснюючи підприємницьку діяльність, яка завжди пов'язана із ризиком, повинен бути готовим до відповідальності, навіть за відсутності його вини.

Відповідно до ч. 14 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів», вимоги споживача, передбачені цією статтею, не підлягають задоволенню, якщо продавець та виробник доведуть, що недоліки товару виникли внаслідок порушення споживачем правил користування товаром або його зберігання. Зазначений факт встановлюється за результатом проведення експертизи, що здійснюється за рахунок продавця. Якщо в результаті експертизи буде доведено, що недоліки виникли після передачі товару споживачеві внаслідок порушення ним встановлених правил використання, зберігання чи транспортування, дій третіх осіб, вимоги споживача не підлягають задоволенню, а споживач зобов'язаний відшкодувати продавцю (підприємству, яке виконує його функції) витрати на проведення експертизи.

Немає значення форма вини продавця щодо недоліків проданого товару. Однак у разі доведення умислу продавця існує можливість визнання договору купівлі-продажу недійсним у зв'язку із введенням покупця в оману (ст. 230 ЦК України). У цьому випадку виникає інший склад цивільного правовідношення [5, с. 231].

Український законодавець звільняє покупця від обов'язку доведення неналежної якості товару лише у випадку надання продавцем відповідних гарантій. За умови існування гарантій продавець відповідає за недоліки товару, якщо він не доведе, що вони виникли після його передання покупцеві внаслідок порушення покупцем правил користування чи зберігання товару, дій третіх осіб, випадку або непереборної сили (ч. 2 ст. 679 ЦК України). Проте якщо недоліки товару виявлені покупцем після спливу гарантійного строку або строку придатності, – продавець несе відповідальність, якщо покупець доведе, що недоліки товару виникли до передання йому товару або з причин, які існували до цього моменту (ч. 5 ст. 680 ЦК України). Відповідно до ч. 10 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів», споживач має право пред'явити виробнику (продавцю) вимогу на безоплатне усунення недоліків товару після закінчення гарантійного строку. Ця вимога може бути пред'явлена протягом установленого строку служби, а якщо такий не встановлено – протягом десяти років, якщо в товарі було виявлено недоліки (істотні недоліки), допущені з вини виробника.

Умовою, що надає право покупцю пред'являти вимогу у зв'язку з недоліками товару, є їх виявлення протягом розумного строку, але в межах двох років (ч. 2 ст. 680 ЦК України). У досліджуваній нормі законодавець вживає оцінне поняття «протягом розумного строку» та встановлює граничну межу – два роки. Виникає слушне питання: чи належатиме покупцю право пред'являти вимогу у зв'язку з недоліками товару, якщо він звернеться до продавця з вимогою після спливу одного року, або одного року і десяти місяців з моменту виявлення недоліків? Чи буде розцінюватися цей факт як «розумний строк»? Чи продавець, обґрунтовуючи його як порушення «розумного строку», зможе відмовити покупцю у задоволенні його вимог? Вважаємо, що використання законодавцем такого виду оцінних понять буде призводити лише до невизначеності в праві та збільшуватиме кількість справ, що розглядаються судами. Саме тому доцільно було б встановити строк у два роки, як це передбачено у Директиві 1999/44/ЄС, та внести відповідні зміни до ч. 2 ст. 680 ЦК України.

Варто зазначити, що у Законі України «Про захист прав споживачів» у ч. 5 ст. 7 не використовується оцінне поняття «протягом розумного строку», а лише встановлено, що споживач має право пред'явити продавцю (виробнику, виконавцю) відповідні вимоги, якщо недоліки було виявлено протягом двох років.

У випадку встановлення на товар гарантійного строку, саме він буде строком, в межах якого покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару (ч. 4 ст. 680 ЦК України).

У ч. 3 ст. 2 Директиви 1999/44/ЄС зазначається, що презумпція невідповідності не застосовується, якщо в момент укладення договору споживач знав або не міг обґрунтовано не знати про неналежну якість товару, або якщо вона зумовлена наданими споживачем матеріалами.

Із аналізу ст. 708 ЦК України випливає, що товар не вважається товаром неналежної якості, якщо в момент укладення договору споживач був повідомлений продавцем про недоліки. В українському законодавстві відсутнє застереження про те, що споживач не може обґрунтовано не знати про неналежну якість товару, або якщо вона зумовлена наданими споживачем матеріалами, а тому посилення продавця на зазначені факти не звільняє його від відповідальності за неналежну якість товару. Вважаємо, що таке трансформування цього поняття, яке існує у ЦК України, слугує більшому захисту прав споживачів, аніж це передбачено у Директиві 1999/44/ЄС.

Доцільно зауважити, що Директива 1999/44/ЄС не встановлює практично жодних винятків стосовно прав споживачів у випадку неналежної якості товарів, що були у користуванні, за виключенням строку відповідальності продавця. Відповідно до ч. 1 ст. 7 Директиви 1999/44/ЄС, держави-члени ЄС можуть встановлювати у внутрішньому законодавстві право продавця та споживача у договорі купівлі-продажу товарів, що були у користуванні, зменшити строк, в межах якого може наступити відповідальність продавця, що встановлений у ч. 1 ст. 5, але не менше одного року.

В українському законодавстві це питання також вирішується неоднозначно. Керуючись ЦК України, споживач, який придбав непродовольчі товари, що вже були в користуванні (про що він був проінформований продавцем), має право пред'явити вимоги, пов'язані із їх недоліками лише за умови, що вони містили істотні недоліки та були не застережені продавцем (ч. 2 ст. 708 ЦК України). Відповідно до ч. 2 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів», вимоги споживача, пов'язані із недоліками непродовольчих товарів, що перебували у використанні та були реалізовані через роздрібні комісійні торговельні підприємства, підлягають задоволенню лише за згодою продавця та в межах гарантійного строку на цей товар. У результаті постає проблема колізії законодавства у механізмі регулювання одних і тих же правовідносин. Вважаємо, що у наведеному випадку потрібно керуватися саме нормами ЦК України. Відповідно до ч. 2 ст. 4 ЦК України, основним актом цивільного законодавства є ЦК України. Інші закони застосовуються згідно із ЦК України і повинні йому відповідати. Таким чином, пріоритетність положень ЦК України зумовлюється його вищим місцем в ієрархії цивільного законодавства. А тому у випадку захисту прав споживачів, в тому числі і придбання непродовольчих товарів, що перебували у користуванні, необхідно керуватися нормами ЦК України. А норми Закону України «Про захист прав споживачів» підлягають застосуванню лише в тій частині, в якій вони не суперечать ЦК України.

Директива 1999/44/ЄС закріплює ієрархію прав споживача у разі придбання товару неналежної якості. В першу чергу споживач може вимагати від продавця усунення недоліків товару або заміни товару на безоплатній основі, окрім випадків неможливості або непропорційності. У другу чергу – зменшення ціни або відмовитися від договору. Як зазначається в літературі, неналежна якість товару не є підставою для розірвання договору, як встановлено у законодавстві держав романо-германської правової сім'ї [6, с. 119].

Споживач має право на відповідне зменшення ціни чи відмовитися від договору:

- якщо не може вимагати ні ремонту, ні заміни;
- якщо продавець не може провести гарантійний ремонт в розумний термін;
- якщо продавець не може провести гарантійний ремонт без значних незручностей для споживача.

Відповідно до ч. 6 ст. 3 Директиви 1999/44/ЄС, споживач не має права відмовитися від договору, якщо неналежна якість придбаного товару є незначною. Це положення було імплементовано у законодавстві більшості держав-членів ЄС, за виключенням Чехії, Естонії, Португалії, Словенії, Великобританії. У перелічених державах-членах ЄС споживач може розірвати договір, якщо продавець не відремонтував або не замінив товар, навіть якщо неналежна якість товару є незначною [1, с. 434]. Оцінку поняття «незначна неналежна якість товару» здійснювали суди ряду держав-членів ЄС. Так, Верховний суд Австрії дійшов до висновку, що з метою з'ясування питання незначної невідповідності товару слід оцінювати не тільки істотність самого недоліку, але також пропорційність наслідків розірвання договору, у порівнянні з неналежною якістю товарів [7]. Позиція судової практики Німеччини зводиться до того, що у випадку купівлі автомобіля, що був у користуванні, його неналежна якість буде розглядатися як незначна, якщо витрати пов'язані із усуненням недоліку будуть меншими, ніж 3% від вартості придбаного товару [8]. Більше того, якщо продавець навмисно приховав недолік, його також не слід розглядати як незначний [9]. Розглядаючи справу між S. Duarte Hueros a Autociba SA і Automóviles Citroën España SA, Automóviles Citroën España, суд

першої інстанції п^о2 в Бадахос (Іспанія) визнав нещільність даху кабриолету, через який протікала вода під час дощу, за незначну невідповідність товару. Інші європейські суди, зокрема також і найвищі суди, займають протилежну позицію [10; 11].

У ст. 708 ЦК України не встановлений поділ прав споживача у разі придбання товару неналежної якості на дві групи, задоволення яких можливе лише в черговості. Споживачу у такому випадку належить і право відмовитися від договору, і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми. Таким чином, законодавство не надає продавцю шансу на виправлення ситуації, заміни його на аналогічний товар належної якості чи безоплатного усунення недоліків товару або відшкодування витрат, здійснених покупцем або третьою особою, на їх виправлення.

Із аналізу ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів» слідує, що права споживачів у разі придбання товару неналежної якості поділяються на дві групи в залежності від існування недоліку чи істотного недоліку товару. Разом із тим, негативні правові наслідки істотного недоліку товару будуть виникати для продавця (виробника) лише у випадку наявності його вини, тобто український законодавець, на відміну від законодавця ЄС, надає споживачу право на розірвання договору та право вимагати заміни товару при істотному недоліку тільки за наявності вини продавця (виробника) товару.

Чи слушним буде питання правомочності споживача у випадку виникнення істотного недоліку без вини виробника (продавця)? Не підлягає сумніву, що видання товару із недоліком є різновидом неналежного виконання зобов'язання. Проте правові наслідки передання товару з недоліками засновані на інших підставах ніж ті, що виникають із загальних принципів відповідальності. Передусім, підставою є недолік товару, а не завдана шкода. У випадку існування недоліку конструкція відповідальності набуває характеру відповідальності продавця незалежно від вини, а також його проінформованості (знання), а тому ця відповідальність ґрунтується на принципі «ризик». Вищенаведене дає підстави розуміти таку відповідальність як засіб захисту покупців [12, с. 5]. Водночас звернення споживача з вимогою про усунення недоліків товару не позбавляє його можливості застосування до продавця інших видів договірної відповідальності (за неналежне виконання договору, в тому числі відшкодування коштів, понесених у зв'язку із укладенням договору). Саме тому відповідальність має об'єктивний характер, обтяжуючи ризиком продавця речі.

Правові позиції Верховного суду України полягають у рекомендації судам при вирішенні питання про відповідальність та про наявність і розмір збитків, заподіяних споживачеві у зв'язку з недоліками товару, керуватися загальними положеннями Закону України «Про захист прав споживачів», ЦК України, умовами укладеного сторонами договору [13].

Таким чином, якщо здійснити порівняльний аналіз ЦК України та Закону України «Про захист прав споживачів», то впливає наступне. У випадку існування недоліку товару споживач може за своїм вибором вимагати від продавця усунення недоліків, або відшкодування витрат, або зменшення ціни. Споживач має право пред'явити одну з вимог, а в разі її невиконання – заявити іншу. Відповідно до норм ЦК України, до прав споживача ще належить і вимога про заміну товару, або право відмови від договору. Аналогічні права, що передбачені в ЦК України, встановлені і у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів».

Натомість Закон України «Про захист прав споживачів» встановлює, що споживач може вимагати розірвання договору або заміни товару тільки у випадку існування істотного недоліку товару, який виник з вини виробника товару (продавця, виконавця), або фальсифікації товару, підтверджених за необхідності висновком експертизи. Такі ж права споживачів передбачені у Наказі Мінекономіки України «Про затвердження Правил роздрібною торгівлі непродовольчими товарами». Чітка правова кваліфікація прав споживачів у випадку придбання неналежної якості товару має важливе значення в механізмі правового регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку із захистом прав споживачів. Право споживача на розірвання договору та заміну товару Закон України «Про захист прав споживачів» пов'язує із тим, чи є недолік істотним чи ні. У ст. 678 ЦК України (присвяченій загальним положенням про купівлю-продаж) містяться аналогічні обмеження. Натомість у ст. 708 ЦК України (що є спеціальною у регулюванні споживчих відносин купівлі-продажу) право споживача на вимогу розірвання договору чи заміни товару не пов'язане із кваліфікацією недоліку як істотного чи не істотного.

Зазначене дає підстави стверджувати про недосконалість механізму регулювання правовідносин, які виникають у зв'язку із захистом прав споживачів. ЦК України і Закон України «Про захист прав споживачів» як акти цивільного законодавства, що регулюють споживчі відносини купівлі-продажу, здійснюють

це по-різному. Положення, спрямовані на захист прав споживачів, містяться саме у ЦК України. Виникає питання: які ж норми є пріоритетними у врегулюванні прав споживачів у випадку купівлі товарів з недоліками: ЦК України чи Закону України «Про захист прав споживачів»? Зважаючи на те, що ЦК України є основою цивільного законодавства, а інші закони, в тому числі і Закон України «Про захист прав споживачів» приймаються відповідно до нього, та те, що норми ЦК України більшою мірою спрямовані на захист прав споживачів, – пріоритетним є ЦК України.

Отже, до правовідносин, пов'язаних із неналежною якістю споживчих товарів, придбаних за договором купівлі-продажу, необхідно застосовувати норми ЦК України, зокрема ст. 708 ЦК України. З метою усунення колізій правових норм, що містяться у ч. 1 ст. 708 ЦК України та ч. 1 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів», до ч. 1 ст. 8 Закону слід внести зміни, виклавши їх в редакції ЦК України. Аналогічна позиція простежується і у правовій доктрині України [14; 15, с. 33; 16, с. 23]. Разом із тим, з метою врахування інтересів продавців, які відповідають за недолік товару і за відсутності їх вини у вітчизняному законодавстві, зокрема ЦК України і Законі України «Про захист прав споживачів», черговість реалізації прав покупця у випадку придбання товару неналежної якості необхідно визначити як у Директиві 1999/44/ЄС.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Завданням українського законодавства в умовах вступу України до ЄС є забезпечення відповідності рівня захисту прав споживачів у вітчизняному законодавстві до встановленого у ЄС, в тому числі і у Директиві 1999/44/ЄС. Адже умовою членства України в ЄС є пристосування національного права до *acquis communautaire*.

І хоча з моменту прийняття Директиви 1999/44/ЄС минуло більш, як 18 років, застосування її положень на практиці зумовлює виникнення ряду правових питань, про що свідчить практика Суду Справедливості ЄС.

Однією із специфічних рис законодавства України про захист прав споживачів є множинність нормативно-правових актів, що впливають із неповноти охоплення законодавчими актами відносин, що складаються в цій сфері. Здійснення правового регулювання відносин, пов'язаних із реалізацією права споживача у разі придбання товару неналежної якості на кодифікованому рівні ЦК України та Законом України «Про захист прав споживачів», та на підзаконному рівні, зумовлює наявність численних колізій та прогалин.

Формування інституту захисту прав споживачів у разі придбання товару неналежної якості в українському законодавстві має виходити із сучасного розвитку ринкових умов, основних міжнародних тенденцій у цій сфері, враховувати європейський досвід та узгоджуватися із Директивами ЄС.

Список використаної літератури

1. *EC Consumer law compendium. The Consumer Acquis and its transposition in Member State / Ed. by Schulte-Nölke H., Twigg-Flesner Ch., Ebers M. – Munich, 2007. – 529 p.*
2. *Kruisinga S.A. What do consumer and commercial sales law have in common? A comparison of the EC Directive on consumer sales law and the UN Convention on contracts for the international sale of goods / S.A.Kruisinga // European Review of Private Law. – 2001. – No.2, 3 (vol. 9). – P. 178–188.*
3. *Koszowski A. Ciężar dowodu w przypadku niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową / A.Koszowski // Przegląd Legislacyjny. – No. 4. – 2012. – S. 36–46.*
4. *Judgment of the Court of Justice of the European Union in case C–497/13 Froukje Faber v Autobedrijf Hazet Ochten BV dated 4 June 2015.*
5. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцова, В. В. Луць. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – Т. II. – 1088 с.*
6. *EU Sales Directive. Commentary / eds. Bianca M.C., Grundmann S. – Antwerp-Oxford-New York: Intersentia, 2002. – 386 p.*
7. *OGH [Oberster Gerichtshof; AUSTRIA], 8 Ob 63/05f, 21 July 2005.*
8. *OLG Düsseldorf ZGS 04, 197.*
9. *BGH [Bundesgerichtshof] NJW 2006, 1960.*
10. *Judgment of the German Bundesgerichtshof (Federal Court of Justice) of 5 November 2008, VIII ZR 166/07.*
11. *Opinion ECLI:EU:C:2013:128 of 28 February 2013 (2) Case C–32/12 Soledad Duarte Hueros v Autociba SA and Automóviles Citroën España SA.*

12. Krauss J. Nowa regulacja rękojmi przy sprzedaży w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami – zmiany kodeksu cywilnego wprowadzone ustawą o prawach konsumenta / J.Krauss // *Przegląd prawa handlowego*. – 2015. – No.3. – S.4–14.
13. Постанова Пленуму Верховного суду України № 5 від 12.04.1996 р. «Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів».
14. Бурлака О. С. Недолік товару, який слід вважати істотним: правова кваліфікація та вплив на право реалізацію О. С. Бурлака [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/Nvknivs/2012_6/burlak.htm.
15. Цивільне право України. Договірні та не договірні зобов'язання : підруч. / за ред. С. С. Бичкової. – [2-ге вид., змін. та доп.] – К. : КНТ, 2008. – 498 с.
16. Бичкова С. С. Права покупця за договором роздрібної купівлі-продажу / С. С. Бичкова // *Підприємництво, господарство і право*. – 2006. – № 11. – С. 21–23.

Стаття надійшла до редакції 13.03.2017.